

Rejivõttuina ka V. Guuthal'le
hindamisus.

Tartu, 28. 11. 39.

Maar
Sõrmus.

E. V.
TARTU ÜLISKOOLI
ÕIGUSTEADUSKORD

27 märts 1939

Nr 438

TARTU

Üks sulle hii lati raamatut
lään, et oled viib arendada
aploomikona.
17. 11. 1939.

Sõrmus Sõrmus

A. A.
7858

Konkursi-valitsus ja ta
ülesanded kehtivas õiguses

Enn Sõrmus

mtr. nr. 13806

Tartu, 1939. a.

Lvi 89 lõpetas õigusteaduskonna

Sisukord:

Lk-d.

Sissejuhatus

§1. Konkursimenetlusest üldiselt 1

§2. Konkursi kohta käivad seadused 11

1. peatükk. Konkursivalitsuse Ülesannete iseloomus, ulatus ja konkursivalitsuse koosseis 16

§3. Konkursivalitsuse koosseis 16

§4. Konkursivalitsuse Ülesannete iseloomus 18

2. peatükk. Konkursivalitsuse Ülesannete põhikujud ja kontroll konkursivalitsuse tegevuse üle 23

§5. Maksuvõimete vara valitsemine 23

§6. Maksuvõimete võlgade ja vara tõp-likult kindlaks tegemine 27

1. Võlgniku vara kindlaks tegemine 27

a) välistamine 36

b) eraldamine 40

c) õigustuste ja kohustuste täitmisest loobumine konkursivalitsuse poolt 43

d. Tasendamine	48
2. Võlgade kindlaks tegemine	52
a) Üldreeglid	52
b) kreditoride taotluste avaldamine	53
c) taotluste avaldamise täht aeg	55
d) avaldamise kord ja sisu	57
e) nõudmistele kontroll	58
§ 7. Maksuvõimetel varanduse uue hindamise toimetamine	64
§ 8. Üldaruande koostamine ja võlausaldajate rahuldamis määra kindlaks tegemine	66
a) kreditoride rahuldamine	74
§ 9. Kontroll konkursi valitsemise tegevuse üle	77
3 peatükki. Lõppeskirjad	
Kokkuvõte	81
Tsiteeritud kirjandus	84

Sissejuhatus

§ 1. Konkursimenetlusest üldiselt

Ügapäevaseks nähtuseks praegusel majanduslikul ajajärgul on kohustiste ja maksete õiendamistõhtpäevadest mitte kinnipidamine, ning igasuguste ettevõtete ja majapidamiste kokkuvarisemine. Neil juhtudel on meil tegemist harilikult paljude kreditoridega ja oma loomult ning omuselt mitte ühesuguste nõuetega; samuti sageli ei jätka võlglaselt sissenõutud summast kõigi sissenõudmiseks esitatud nõuete täielikuks rahuldamiseks¹

¹ V. Nõges, Kreditoride nõuete rahuldamine meil ri- ning üldkonkursis, Tallinn, 1931, lk. 7 j.

Selliseid majapidamiste kokkuvarisemisi, ehk majapidamiste sund lõpetamisi on kahe suguseid — kaubanduslik ja mitte kaubanduslik. Et aga maksujõuetus riivab ka teiste huviseid, siis seadusandlused pole seda kuskilgi normimata jätnud, vaid püüavad võlgniku vara ühtlaselt ja õiglaselt jaotada kreditoride vahel n.n. konkursimenetluse näol.

Meil kehtivad seadused, nii materjaal, kui ka formaalõiguslikud, on enamasti Vene päritoluga. Normide iseloomu järele jaotatakse konkursiõigust vahel kahte ossa, millistest üks osa, materjaalne konkursiõigus ehk konkursiõigus kitsamas mõttes haarab olevates õigussuhetes toimuvaid muudatusi (nagu enne konkursi avamist sõlmitud tehingute tühis-

tamist, kokustuste tähtaegade sunduslikku liikendamist, intusside kasou seismapanekat), kuna teine osa, formaalne konkursi õigus ehk konkursimenetlus, mis korraldab maksu jõuetu varanduse ühtlast jaotamist võlausaldajate vahel.

Konkursiõiguse põhisus on, prof. Sju-tjumovi õige arvamuse järele, konkursimenetlus ehk formaalne õigus, mille siht on anda kreditoritele õiglast ja ühtlast rahuldust võlgniku varandusliku seisukorra kõirivate fundemärkide ilmumisel: selle materjaalsed järeldused on vaid maksu jõuetus tunnustamise loogiliseks arenduseks. Vastavalt sellele on konkursimenetlus riiline nähtus, kus materjaalne ja formaalne element on tihedas seoses.

Antuk ajal ei olnud võlgniku võla

kindlustuseks mitte ta varandus, vaid ta isik. Hiljemini võisid võlausaldajad nõuda võlgniku vara võlgade katteks (missio in possessionem). Kui võlausaldajaid oli mitu, siis valisid nad eneste keskel juhataja võlgniku varanduse müüjaks (magister bonorum venditorum) ja müügist saadud summa jagamiseks vastavalt kreditoride nõudele. Samuti võisid võlausaldajad valida varanduste hooldaja (curator bonorum), kes asus varade valdusele ja müüs konkursitõpu keelevald üksikasju ja müümisel saadud summad jagas võlausaldajate vahel. Kreditoridel oli võimalus ebaausate tehingute ilmsiks tulekul vastavaid tehinguid tühistada.

Præguses mõttes konkursitõigus tekkis reskjal Haabia linnades, rooma õiguse

põhimõtteid arendades. Itaaliast kandusid need sätted Prantsusmaale, kus leiame vastavaid norme Code de commerce's § 1807'i. Hiljemini laiienes ta ka kogu-Euroopas.

Üldiselt mittereguleeritud konkursi avatakse kohtuotsusega. Konkursi avamise aluseks on, kas võlgniku enese avaldus maksujõuetuse üle, või võlausaldajate motiveeritud avaldus võlgniku maksujõuetuse kohta. Konkursi avamisega kaotab võlgnik õiguse nõutada oma varandust, mis muutub konkursi toimikuks, mille valitsejaks määratakse esialgu hooldeaja. Kui vannutatatud hooldeaja on esialgselt vara kindlaks määratud ja samuti ka enamiku võlausaldajaid, annuse võttes võla summat, siis määrab vannutatatud hooldeaja kindlaks päeva konkursi valituse valimiseks, mis sünnib kohtu ruumi

des. Kreditoride koosolekul valitakse võla
usaldajate hulgest hääle enamusega kaks
või enam konkursi valituse liiget ja üks
esimees, kelleks ^{valitakse} havalikult on vannutatud hool-
daja. Siadus lubab konkursivalitsuse liige-
teks valida ka võõraid võlausaldajate nõus-
olekul. Kui kahe nädala jooksul, peale esi-
mest üldkoosolekut ei ole moodustatud kon-
kursi valitust, siis määrab ringkonnakohtus
ise kohapeal olevaist võlausaldajast kon-
kursi valitsuse. Konkursivalitsuse liikmete
tegevus nõuab erapooletust. Nad ei või osta
teiste kreditoride nõudeid, sest nemad, ol-
les ise konkursitombu varade käsutajad, on
võimelised mõjustama ka võlausaldajate te-
gevust, sellega aga nad võiksid asetada
kaugemal seisvaid võlausaldajaid halve-
masse seisundisse. Konkursivalitus on

ametiasutis ja temale usaldatud asjus ringkonna-
kohtu alamastmeks. Olles sejeliselt täiesti ise-
seisev organ, ta käib läbi teiste kohtu- ja amet-
asutistega, omades oma ette pitsatit ja amet-
konda, kes allub konkursi valitsuse esimehele.

§ 2. Konkursi kohta käivad seadused.

Tehtivas õigusea kihtipeale tõestub asja-
olu, et normid kaaravad endasse ühiskond-
likke mõisteid ja avaldusi, neid sanktsionui-
des, mis ei ole igakord mitte kindla piirilised.
Möödapääsmatult tekivad teadustikus kirjan-
duses ning praksises vaidlused, mis on
suunatud ebaselgele normi kindlaks tegi-
misele ning ühtlasi normi alla kaaratud
nõhtuste ja mõistete piiritlemisele kõigi õiguse-
teaduses kasutada olevate meetodite ning

võtete abil. Meie konkursi õiguse kohta käivad normid ei ole mitte kindla piirilised, ega rasta ka kaugeltki enam tõrjapäeva nõuetele. Oli teavitatav näke, et 1934.a. töötati välja Kõrvalministeeriumi, kodifikatsiooni osakonna juures asuva tsiviilkohtupidamise seaduse väljatöötamise komisjoni poolt konkursi seaduse eelnõu, mis saadeti seisukohavõtmiseks asjaomastele ringkondadele. Eelnõu leidis asjatundjate poolt mitmesugust kriitikat. Kuid väga õigelt ja põhjendatult paljud arvasid, et konkursi seaduse eelnõu praegusel kujul ei kõlba kehtima panna. See olewat loomulik materjal, mis vajavat põhjaliku ümber töötamist, nii sisuliselt kui ka tehniliselt ning stililiseat küljest.²

² T. Grünthal, jurüidilne ajakiri *Õigus*, 1934. (nr. 10) lha. 461. Samasugustel seisukohtadel asuvad r. Nõges, prof. Tjatrjumov jt.

Igatahes hädarajalik oleks uue eelnõu paratamatult kehtima panek, kuna praegused sätted konkursi kohta on väga laiali pillatud. Pea kõik konkursi õigust normivad seadused, nii materiaalsed, kui ka formaalõiguslikud, on praegu kõik vereagne, nagu:

1. Kaubanduskohtupidamise-seadustik [= kaKS]³ III jagu „kaubandusliku maksujõuetusajade menetlusest“ (art. 384-549) muudatuste ja täiendustega, mis leiduvad

2. Tsiviilkohtupidamise seadustiku⁴ 1400. art. 1. märkuse III lisas [= TKS-1400-III lisas], milles käägitakse „kohtupidamisest maksujõuetusajade kohta ja võlkniku isiklikust kinnipidamisest“ (art. 1-67). Seda viimast ning ka kaKS-u III jagu omakorda tühjavad,

3. Ustav sudoproizvodstva torgorago, izdanije 1903g.: Svod Zakonov, tom XI, tšast 2.

4. Ustav graždanskago sudoproizvodstva, izdanije 1914 goda: Svod Zakonov, tom XVI, tšast 1.

muudavad ja täiendavad

3. Ajutised reeglid maksujõuetusajade me-
netluse kohta Balti kubermangudes (art. 1-49),
mis on paigutatud TKS-ku 1889. art. lisana
[= TKS-1889 lisana]. Seda omakorda tühjavad
ja täiendavad

4. 1916. a. 3. juuli seaduse⁵ Reeglid võlgnik-
kude poolt kreditoride kahjuks sõlmitud
toimingute väiendamise kohta ning sama sea-
duse IX ja X osa.

Terవిలికు ülevaate saamiseks eesti kehtiva
konkursi-õiguse allikmaterjalist tuleb lisandada
eeltoendatud seadustele veel terve rida norme
ex. Vene Seaduskonna teistest kōidetest⁶ ning
„Riigi Teataja“ numbritest. Selline olukord

⁵ Закон 3 июля 1916 года об установлении правил о perch-
hode по договорам торговōh и promōstlennōh predpriyati; a
takzhe ob izmenenii postanovlenii, kasajuštših sja nedeistvitel-
nōmi sdelok, svezvōennōh dolžnikami vovred kreditoram:

Sobranije zakononōu i rasporjāženii Pravitelstva 1916, 194, art. 165r.

⁶ Vt. A. E. Bardzki: Zakonō o nesōbtojatelnosti tovgovoi
i ne tovgovoi i o litsnom zaderžanii neispravnōh dolžni-
kov. Izd. II. Odessa, 1914. — Osundetud teos sisaldab Ve-
ne ajal kehtinud konk. õig. allikate füüeliku koogu seletu-
taja.

Õigustas Õestr konkursiõiguse kohta veel praegu-
gi sama ütelust, mille lausus möödunud sajandi
lõpul A. Mattel vene sama õigusala kohta, ja
nimelt, et need normid, mis kannavad maksu-
jõuetusajade menetlusreeglite nimetust, polegi
oma olemuselt mitte nüüdra iseseisvad reeglid,
kui just vajalik reeglite kohta tehtud mitmesu-
guseist muudotusist, täiendusist ja erandest.⁷

Konkursiõiguse allikmaterjali sääranne
laijalipaisatus raskendab tunduvalt tema
kohaldamist maksujõuetuse konkreetseil juh-
tumeil ning põhjustab esimesi arvu kalf.⁸

⁷ A. Mattel: Pravila o proizvodstie del o nesosto-
patelnosti. „Žurnal graždanskogo i ugolovnago pra-
va“ 1884, t. 8, lk. 10.

⁸ V. Nõges, Jurüditne ajakiri Õigus, 1934. (nr. 8),
lk. 338.

1. Peatükk.

Konkursi valitsuse ülesannete iseloomus,
ulatus ja konkursi valitsuse koos-seis

§3 Konkursi valitsuse koos-seis.

Konkursi valitsus on meil kollegiaalne organ, üksik juhtudel, kui konkursitõmpu kuuluvad varad on nimetamisväärsuseta ja asja-ajamises pole erilist raskust, täidab konkursi valitsuse ülesandeid vannutatud kooldaja.

Konkursivalitsus koosneb kolmest liikmest, nende hulgas ka esimees, kellele alluvad liikmed ja kelle ülesandeks on konkursi-
asjade korraldamine. Ta määrab kindlaks konkursivalitsuse koosoleku päeva ja tunni. Tekkinud küsimusi ja asju otsustab

konkursi valitsus häälte enamusega, häälte pool-
eks langetamisel on otsustava tähendusega esi-
mehe hääle. Kõigis konkurssi puutuvais klä-
simusis tuleb pöörduda otseselt konkursi
valitsuse poole. Säienduseks eelpool maini-
tule olgu öeldud, et konkursivalitsust ei
valita siis, kui ilmneb, et võlausaldajaid on
alla kolme, sellisel juhul määrabki kohus
ainult vannutatud hooldaja.

Konkursi valitsuse koosseisu pole ka eel-
nõu erilisi muudatusi toonud. His puutub
aga koosseisu kriteeriumisse, siis puudutab
sellest järgnevas paragrahvis. Kui aga
oleks midagi mainida konkursi valitsu-
se liikete ja esimehe tasusse, siis saavad
nad 2% võlgriku müügile saadetud va-
rade kogusummast. Juhub, et konkursi
valitsus lõpetab oma tegevuse enne seaduses
ettenähtud tähtaega, siis saavad kõik kon-
kursi valitsuse liikmed kiituskirjad. Sellisel
kiituskirjal on teatar materjalne tähtsus,

sest uute konkurside puhul valitakse parema meelega isikuid, kes omavad selliseid kiituskirju.

§ 4 Konkursi valitsuse ülesannete iseloomus ja ulatus.

Meie riikliku õigus on omistanud konkursivalitsusele võrdlemisi laiaulatuslikud ülesanded, mis omakorda kaasutab mõne hea, kuid palju halba külgi. Osjatult on konkursimenetluse kord väga keeruliseks tehtud ja see keerulisus on tingitud peamiselt kohtulike funktsioonidega varustatud ning konkursimassi valitsemisel ja käsustamisel kolleegiaalselt toimiva iseseisva konkursivalitsuse instituudi ettenägemisest.⁹ See omakorda kaasutab, et konkursimenetlus võltab lüga kaudu.

⁹ vt. Kaks-u art. 438 ja 457-459.

Issatsenko, Graždanskii profsess, II tr. I osa, Riias 1930. aastal, lk. 248 j; analüüsides konkursi valitsuse funktsioone, leiab need kolmesugused oleval: 1) ta on ametasutus, kohtu alam aste, kelle otsuste peale võib edasi kaevata; 2) korvvaldades ja valitades

Konkursi menetluse liiga pikka võttust muidugi tingivad ka paljud teised põhjused, nagu mõningate tähtaegade liiga suurest pikkusest¹⁰ (eelnoos on jälle mõningaid tähtpäevi lähendatud üpris tugevasti, et peale kohe kahtlematult mõtluma, kas ehk püsab nii lühikestest tähtaegadest¹¹) ning paljude normide ebamäärasustest ning ebatapsustest jne. Peale muu kaasab siia juurde veel konkursi menetluse kallidus¹²

b. Nõgese arvates on meie muu konkursi õiguse puudustest ka see, et üldse on elle nähtud iseseisev kolleegiaalne konkursivalitsuse instituut¹³. Seatud määral on see põhjendatud ja ei saa sugugi lugeda halvemaks viigistatud konkursivalitsusi - nagu näiteks Itaalias, kus 1930 a.

võlgriku vara, on ta iseseisev majanduslik ühik ja 3) astudes maksujõuetu õigustesse tema vara ja kreditori di suhtes, on ta maksujõuetu õigus järglane ning esindaja. Juhitudel, kui konkursivalitusel fikivad vaidlused kolmandate isikutega, kes võlgriikuga mingisuguses vake korras ei seisa, osaleb konkursi valitus poolks, kes peab andma kostast ja kes võib oma taotlusi avaldada mitte teisiti, kui harilikus väistlus protsessi korras (Vene Sen. 1875. a. nr. 179)

1. septembril maksujõuetast käsitlev novell, mis on toonud olulisi muudatusi sealsele konkurssile, riigistades tähtsamaid konkursiorganeid ühtlasi ka omistades konkursi menetlusele üheksaolukalt avalik õigustliku instituuendi ilme.¹⁵

Meil pole aga ses suhtes mingisuguseid samme astunud ka konkursi seaduse eelnõus mitte. Konkursi valitsemisele on küll pühendatud 1934a. eelnõus, 4. peatükis kaks kümmend ühe paragrahvi, toomata aga ühtki olulist mat muudatust, jättes koguni valdamata, mitmes kohas, materiaalõiguslikud normid formaalõiguslikest, õieti pole see küll ka puhtalt läbi viidud isegi välismaa paumas konkursiseadustikes.¹⁶

¹⁰ vt. Kaks-u 416 art. ning TRS-1400-III lisa 9 art.

¹¹ vt. TRS 5 1899 lisa p. 15; TRS S 1400 märke I, lisa III p. 9 ja eelnõu SS 19, II p. 5

¹² vt. TRS-1899 lisa 25 art., B&S-e art. 1307, 1320 ja 1321 ning Kaks-u art. 545-548.

¹³ vt. õigus 1934 a. nr. 8, lk 339 jj.

¹⁴ vt. Kaks-u art. 445, 446 ja 532 ning TRS-1400-III lisa art. 2.

Konkursivalitsuse tähtsamad ülesanded võlgniku vara seisuga määritlemine, vara otsing ja varahotuvahendid peaksid aja ja kulude kokkuhoiu saavutamiseks toimuma ühesuguselt, nii et neid võiks kasutada üks kõik millises konkursimenetluse osas — see on vajalik selleks, et ühest menetlusest teise üle minnes ei tarvitaks korrata neid algtehteid, mis on juba teostunud esimeses menetluses.

Konkursivalitsuse ülevõimimine on võimaldatud sisemaa linnadest pealinna ja sadamalinnadest, vastavatel põhjustel¹⁷, kusjuures ülevõimimise gaos ses olevad kulud kannavad võlgausaldajad.

Konkursivalitsuse tegevusse astumisel esitab rannutatud hooldaja viimase aruande: 1) maksuvõimetu võlgade ja vara seisukorra üle,

¹⁵ Vrd. Dr. Hans Dölle: Die italienische Konkursnovelle vom 1. august 1930. „Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht“ 1932 nr. 1/2 lkr 11j.

¹⁶ V. Nõges, Õigus, 1934. aastal, lkr. 343.

¹⁷

Vt. Kaks 454, ja TRS 1400/30; Kaks-452-455.

võttes aluseks esialgse üleskirjutise ja hindamise andmed, ja 2) kõige selle üle, mida ta ühes teadaolevate võlausaldajatega oli seni ära teinud¹⁸.

Leiab konkursivalitsus esitatud aruandes mõnesuguseid eksimusi või kohtu poolt kinnitamata maksuvõimeetu võlgniku varanduse müüke või tehtud kulutusi, kannab ta sellest ette võlausaldajate üldkoosolekul. Leiab viimane, et eksimused on tõhtsad või et vannutatud hooldaja ja temaga ühiselt tegutsenud võlausaldajate tegevus on olnud konkursi toimule kahjulik, esineb ta nende vastet kohtu ees vastava kahjutasu nõudmisega.¹⁹

¹⁸ KaKS-u art. 456

¹⁹ KaKS-u art. 457.

2. peatükk

Konkursivalitsuse ülesannete põhi ku- jud ja kontroll konkursivalitsuse tegevuse üle

1. Maksuvõimete vara valitsemine

Konkursivalitsus, kui kõikide võlausaldaja-
te volinik, võtab enda kätte maksuvõimete völg-
niku kõikide asjade korraldamise ja vali-
tsemise, teostades seda võlausaldajate huvide
hääpõrmeteliku hoolsusega²⁰

Pöördues Konkursiseaduse eelnõu juur-
de, leiame ka seal on need põhimõtted enam-
vähem omaks võetud. Nii ei jätta selle §§ 12 ja
23 kahtlust, et konkursitomp moodustab völg-
niku vara, mille eesmärgiks on rahuldada
toma kreditor, milleris see vara konkur-
si valitseja läbi säilitatakse ning hoiduri-
takse. § 29 järele on konkursivalitus rõ-

²⁰ Kaks-u art. 458

lausaldajate esindaja ja valitseb sellisena konkursi-vara. Konkursivalitseja tegevuskonda kuulub konkursitombuga seosis olevate protsesside ajamine, nii hagejana kui kostjana. Eel-
nõu §31. järgi on konkursivalitseja õigustatud kolmandate isikutega suhtes ette võtma kõiki õigustehinguid, mis puutuvad konkursi-tombuga seoses olevate asja-ajamisse.

Seda kõike peab konkursivalitseja tegema korraliku perimehe hoolsusega, pidades arve-
raamatuid valitsemise kohta ning esitama aruandeid. Tõlgnik omalt poolt on kohustatud valitsejale andma seletusi ja toetama teda korralduste teostamisel. Teatavad toimingute üle on süsri fawilikus peetud konkursi juhtiva kohtuliku kontroll loo-
andmise nõol.²¹

Nii me näeme, et nii laks-us, kui ka eel-
nõus on konkursitombu varade valitsemisele pandud organ, kus esindab võlausaldajaid

²¹ Eelnõu §§ 90 ja 91.

kõigis tehinguis, mis seoses vara valitsemisega.

Nüüd rääg aga kergesti tõusta küsimus — millisesse seisundisse jääb siis võlgnik ise oma vara suhtes. Selle kohta annab vastuse vene senati TKD otsus 1903. a. nr. 22, millega seletati: „Maksujõuetuks tunnustatud võlgnik ei kaota oma õigusvõimet, vaid teda piiratakse ainult tema teovõimes. Tema jääb konkursi langenud vara omanikuks. Omas teovõimes piiratakse teda niipalju, kui võrra see on tarvilik tema kreditorite majanduslike õiguste ja huvide kindlustuseks, kes konkursi korras taotlevad vastavat rahuldust.“

On selge, et konkursitõmpu tuleb lugeda sihtvaraks [Zweckvermögen]²² mida valitseb ning korraldab konkursivalitus võlgnikkude nimel, alles nende esindaja. Konkursi valitus ^{kasutab} nauditel kõike õigusi, mis üldse valinikkudel olla väivad, ja kui keegi tunneb selle

²² Seda seisukohta saava konkursiõiguse poolded Ernst Jaeger, Lehrbuch des Deutschen Konkursrechts,

tegevusega oma huvimid riivatud oleval, võib igal ajal, erineva vastava ^{Kahtluse} kahtlusega konkursi valitsuse vastu ²³.

Konkursivalitsus konkursitoru valitsemisel tekitab võlausaldajate huvides - nende huvide silmaspidamise eest on määratud sama igale liikmele 2% ulatuses määratud vara kogulatusist. Juhul aga kui konkursi valitus pole tõhened nii nagu nadus nõuab - on nende teatvõimiseks mitu moodust ja kääperemeleku koobuse unustamise eest riskivad nad vastutada mitte ainult otsuse, vaid ka kaudse kahju eest, mida kreditorid võinuks saada. Vara valitsemise juures on tõesti palju võimalusi kuritegelustele ja raskustele, kuna siin konkursi valituse teotab oma ära nägemise järel - seadus ei

viii Auflage, Berlin und Leipzig 1932, lkr 94. Samuti sama autori Kommentar zur Konkursordnung vi-vii Auflage, Bd. 1, Berlin und Leipzig 1931, 56 Nntn. 3 ja 6,

²³. Sellel sernukohal asub ka Jaeger, vt. Lehrbuch, lkr. 95.

Saa kunagi kõike kasuaktselt ette näha, ja oleu-
ki võimatu ettenäha abstraktsid olukordi, mis
võivad vara valitsemisel ette tulla ja mis nõu-
ab igakord olukorrale kohast lahendust ning
iga üks lahendab selle oma subjektiivse aru-
saamise järel. See suhtes ei oleks nagu
kolleegiaalne organ soovitatugi, kuna üksik
isik ei ole ikkagi võimeline ja hõõperemete-
hitud kalduvused tavaliselt võib-olla ka
üksiteise võidu võttem esile.

Kõige sellega on ka seadusandja arves-
tanud ja konkursi organite moodustamisel
ning määramisel peetakse alati silmas kõige-
ma moraaliga isikuid.

2 Maksuvõimetu võlgade ja vara lõplikult kindlaks tegemine

a) võlgniku vara kindlaks tegemine
Matujaal õiguslikust seisukohast on kõi-
ge pealt täditi selgitada, milline maksujõe-
tule isikute kuuluv vara langeb konkursi-

tõmpu. See küsimus on maailma seadusand-
lustes lahendatud mitmeti. Paljud seadus-
andlused püüvad seisukohal, et konkursitõm-
pu langeb kõige pealt see vara, mis võlgni-
kul on tema maksujõuetuks tunnustamise
momendil, samuti ka see vara, mille ta oman-
dab konkursimenetluse kestel.²⁴ Samasel
seisukohal asus ka Vene keisririigi seadusand-
lus²⁵. Ainult Põhja-Ameerika Ühendriikide
ning Saksamaa seadused asuvad teisuga-
semal põhimõtteil: siin kehtib põhimõte,
et konkursitõmpu langeb ainult see vara,
mis võlgnikul on maksujõuetuks tunnistat-
mis momendil, kuna konkursimenetluse
kestel omandatud vara on konkursitõm-
pu.²⁶

Neil Baltimail 1889. a. kehtima pandud
seadus asub sellis küsimuses. Kompromissi-

²⁴ Prantsuse C. d. c. § 443; Šveitsi Schuldvertrag und
Konkursgesetz § 197; Inglismaa B.A.s. 38a; Austria K.O.S.;
Ungari Konkursseadus § 1 jne.

²⁵ Ka K.S. § 478 järgi loetakse kõik vara, mis võlgnik konk-
kursi kestel omandas, konkursitõmpu kuuluvaks. Senat

- seisukohal, määrates²⁷, et konkursitõmpu kuulub:
- 1) kõik vara, mis konkursi avamisel kuulub võlgnikule Eesti maksu- ja tsiviilseaduste alusel, välja arvatud asjad, mis tähtsustatud seaduste põhjal konkursi avamisele ei kuulu, räämis TRS § 943 p.p. 1-8 ja 10 ja 5 1842 põhjal ei kuulu arastamisele;
 - 2) vara, mis kuulub konkursitõmpu üleandmisele võlgniku tehingute ja toimingute kehtivuseks tunnistamise seaduse põhjal. VTS 1529/6
 - 3) vara, mille võlgnik saab konkursitoimetuse kestel TRS 1899/18 ja VTS 1529/6.^{28, 29} Kii kuulub meil kehtiva seaduse järgi konkursitõmbale üleandmisele ainult see konkursimenetluse

seletas, et pole alust selle vara hulgast valdada ka neid rahasummasid, mis võlgnik isikliku tööga on teeninud (Kohtudepartemangu otsus 1891. a. nr. 1836, toodud D. H. Koskenko raamatus Ustava o nesastojatelnosti, 4. tr. Peterburis 1909. a., lk 174-54)

26. G. Jaeger, Lehrbuch des deutschen Konkursrechts, VIII Auflage, Berlin und Leipzig 1932, lk 91. Samuti: G. Jaeger, Kommentar zur Konkursordnung 11- VII Auflage, Bd. 1, Berlin und Leipzig 1931, lk. 3911. pkt. V "grenzen der Erbeszeit."

kestel võlgniku poolt omandatud vara, mis ta on saanud tasuta, s.o. kas kinnitepingu, pörimise, abiellumise jne. teel, kuna kõik tasuta omandatud vara on konkursivaba. Selle süsukohta on ka Konkursiseaduse eelnõu omaks võtnud,²⁷ millise sammuga juurus pole ka eksitud, kuna see on päris otsustagekohane, majanduslikult põhjendatud ning peale muu on see juurdunud meie rahva toetamis- misesse.

Kuid pole ka mitte igakord selge, milline see vara on, mis kuulub võlgnikule konkursi avamise hetkel ja mis langeb konkursi tompu. Vene Kaks. u §§ 460-486 on loetletud üksikasjalikult need varasid, mis tulevad konkursi tompu arvata. Aga on ka teissugusemaid seru kotti - nagu mil 1887. a. kehtima

²⁷ TKS § 1899 lisa p. 8

²⁸ Aleksander Buldas, Maksuväimeatusajade (konkursi) seadus, Narva, 1934. a., ltk 21, § 95

²⁹ Vrd. TKS eelnõu § 1102 ja Konkursiseaduse eelnõu § 73.

pandud seadus asus teisele seisukohale.³⁰
Siin pole enam toimitud kaks- ja ühekuu jär-
le, ega ole loendatud üksikuid raraliike,
millest koosneb konkursitomp. Ka puudu-
rad üksikasjalikud sätted selle kohta, kui-
das ja kellel on õigus sellist formast tea-
tavate esemete välistamist taotella —
on loodud vaid üldpõhimõtted, mis ole-
ksid kohtule juhtnööriks käsimuste
lahendamisel. Neile põhimõtetele on
koostatud ka TRS § 1899 lisa pp. 18-25, mis
omakorda on eelnõusse muutmatult üle vät-
atud,³¹ ja juurde lisatud üksikud täien-
dused.³² Ka on eelnõus asja selguse mõt-
tes nende normide juurde paigutatud mõnin-
gaid sätteid, mis puudustarad võlguksu poolt
sõlmitud tehingute tühistamist ja sellist järg-
nevaid tagajärqi.³³

³⁰ Gassmann ja Nalcken, *Položeniye o preobražovanii sudob-
noi tsasti*, I osa, lk. 263-265

³¹ Eelnõu §§ 73, 74, 78, 79-83.

³² Eelnõu § 84.

Nagu teame, TRS § 1899 lisa p. 18. järele langeb konkursitõmpu igasugune vara, mis konkursi arvamise ajal kuulub hõivul seaduste põhjal võlgnikule. B&S aja annab üksikasjalikke juhtnõuere, millistel tingimustel teatavaid kaupade tuleb lugeda võlgnikule kuuluvaks³³ Ent B&S pole jätnud ka juhtnõöristamata hoiustatud ja rendistatud asju. B&S § 3799 järele asendatavad esemed (res fungibiles), olles loendatud, mõõdetud, ning kaalutud ning hoiustatud vastavale isikule lukustamatult ning pitsesimatult, kuuluvad tagasiandmisele sama arvu ning mõõduga, s.t. et need esemed loetakse võlgniku omandusse langemiseks — ühtlasi kuuluvad ka tema konkursitõmpu.

Mis puutub abielu naise vara vastutusse, linna õiguste järele, mehe välgade eest, siis nii Bestimaa, Liivimaa ning Narva linnaõiguse järele, teatuid tingimusi, välgad arvata

³³ B&S §§ 804-806, 923, 3883, 3942 jf.

eravara, vastutab mehe võlgade eest.³⁴

TKS § 1899 lisa p. 19 ütleb, et tulud, mis saad võlgnik konkursi ajal varandusest, mis tema valitsemisel ja kasutamisel ja kuuluvad eraldatult lastele, ei kande konkursimassi. Selline kasutus õigus ja valitsemisõigus kuulub tavaliselt naise, oma alaealiste laste vara suhtes ja tema surma korral emale BõS §§ 215-217 põhjal - aga seadus on mainimata jätnud, et sissetulekud sellist varast ei võiks langeda konkursitõmpu.

Süül aga on selgelt öeldud BõS §§ 47 ja 59, et maa õiguste järgi sissetulekud naise varast konkursimenetluse kestel ei lange konkursitõmpu.

³⁴ BõS §§ 84 ja 85 põhjal vastutab linnamaa linnades abielumisel tekkinud võlgade eest mehe võlgade eest, olgu need tekkinud enne või pärast abielumist, naise teadmis, teadmata, nõusolekul või nõusolekuta. Eesti maa linna õiguse järgi naise vastutus oma varaga abielu mehe võlgade eest tekib momendil, kui abielus on sündinud laps, ning sel juhul see vastutus ulatub nii mehe enne abielumist kui ka abielu kestel tekkinud võlgade kohta. Arvult see vara, mis naine on omandanud peale konkursiavastust mehe vara kohta, ei vastuta mehe võlgade eest, ega lange ka konkursitõmpu (BõS §§ 106, 107). Narva linna õiguse järgi (BõS §§ 109, 110) vastutab abikaasade võlgade eest abikaasade eest.

Pole ka igakord päris lihtne ja selge, liatiseel
laijale paarsatud ja lünklikeude normide puhul,
millised varad just kuuluvad konkursitõmpu
arvamiseks ja millised mitte. Tõhtipeale võib
tulla ette, et konkursitõmpu kuuluvate ja konkur-
si-vabade varade kindlaksteegemine sünnib pro-
tsessi teel konkursitõmpu valituse ning välg-
niku või tema esindaja vahel.

TKS S 1899 lisa p. 49. põhjal nähtub, et välg-
nikule on jätetud väimalus taotelda oma varo
eraldamist, mis seadusvastaselt on konkursi-
tõmpu arvatud. Hagid sellisteks taotlusteks
testeksid misidugi esitada konkursivalitusele ^{varas} ~~sele~~ ³⁵ /!

Hagide esitamiseega kaitsakse oma subjekti
tiivseid õigusi ja selle keelamine poleks kras-
kõlas õigluse-ega, see pärast pole seda ka
eistatud - muuseas ka Vene juriidilise lita-
ratuuri poolt mitte.³⁶

35 vrd. Jaeger, Lehrbuch, lkk. 95

36 Vt. S. B. Gomolitski, 1/2 tekstisei praktiki („Vestnik
Pravo.“ 1903. a. nr. 2-3, Senatir TKD 1903/22 otuse analüüs)
Vt. ka Jablotskov, Praktičeski kommentarii na ustav
graždanskago sudoprotivodstva, I j. Jaroslavl 1915, lkk 507j.

Võlgnik püüab muidugi igal juhul sellist õigust kasutada, kuna see dene poolt lubatud, saab võlgnik pärast kreditoride rahuldamist ülejäägi omale — võlgnik ongi huvitatud ülejäägist ja ühtlasi ka oma vara konkreetset likvideerimisest. Pole isegi rääimatu, et rahust konkurrentsialituse poolt rikutakse koguni väljase isiklike huve, väljase pool manuse võetuse piires³⁷ nagu autoriõigus kuulutamise ja sundmüügi määramise vabaduse piires.³⁸

TKS § 973 mainib varad, mis ei rai minna konkurentsipõhise ja neid varasid konkurrentsialitus ei tohi arvata konkurentsipõhise, aga kui ta on seda niiski teinud, peab võlgnik esinema kaigiga, et neid päästa. Sellised varad ja huvid — väljase pool konkurrentsialituse, on võlgniku poolt kaitsuvad igas ühes vastu.³⁹

³⁷ Vene Sen. TKD 1900 nr. 43; 1800 a. nr. 194, 279.

³⁸ Vene Sen. TKD 1913. a. nr. 12

³⁹ TKS §§ 1803, ja 21.

vt. Gassmann ja Koken, Položenije o peobrazovanii sudelnoi fõasti, tkh. 52.

Samasugused seisukohad väljenduvad ka
Eelnõust.⁴⁰

Olen vaadelnud peamiselt rarasid, mille eest
konkursivalitus peab valvel olema, et nad saaks-
konralikult konkursitõmpu turetoetud. Kuid
on ka rarasid, mida ei saa konkursitõmpu
arvata ja rarasid, mis kuuluvad konkursitõm-
bust eraldamisele ja väljastamisele. Et ka need
kuuluvad konkursivalituse ülesandesse, siis
süü kohalt nii ruttu mööduda ei saa.

Peateme kõige pealt väljastamise juures.

9) Väljastamine. Maksujõuetu naise ja
laste õigus ja ka teiste isikute õigus nõuda kon-
kursi massist asjade väljastamist (väljastamist),
mis sinna ei kuulu - määratakse reeglitega, mis
kehtivad Balti kubermangude territooriumi seaduste
järgi.⁴¹ Eelnõu § 79-s korraldatakse TRS 51899/159
p. 20., kuid mag. T. Günthali arvates on eelnõu
koostajad eksinud sellega, et nad on väljastamis-

⁴⁰ Eelnõu § 138

⁴¹ TRS-u 51899/159 p. 20.

õigust näinud ainult B&S-es. Tegelikult on xda
olemas kõikides vasaadustis ja mag. T. grunthal
arvab, et Elnõu koostajad on eksinud eba-
täpsa tõlkimisega⁴²

Välitamisega märgitsetakse kolmanda isi-
ku vaidlust teatava eseme konkursitõmpu
mitte kuuluvadele⁴³

Välitamiseks rääivad esineda, nagu nägi-
me uspool igasugused isikud, kelle eseneid
on läinud konkursitõmpu — olid muugi-
sugusel alusel välgniku käes, nagu pan-
diks, üüvil, rendil, pruuniklaemiks, hoitud
jne. Seda kuulub ka abielunaine oma
vara suhtes mis B&S 5 K põhjal oli
konkursi^{avaldusel} valitõmpusel
kasutamisel. Nga abielunaine peab sel-
lise taotluse korral tõendama, mis me-
he käes olevast varast kuulub temale.⁴⁴

⁴² vt. õigus, 1934, nr. 10.

⁴³ T. grunthal, õigus, 1934. a., nr 10, lk. 449.

⁴⁴ B&S 5 13.

Kui aga juhtub olema selliseid hõrkeid, mis on kolmandate isikute omad, kuid võlg- niku kasustusel, mis neid vastu ei saa arvata konkursitõmpu. Siia hulka kuuluvad terve rida õigusi - nagu võlja ostuõigus, sewi- tuudid, rendi ja üürilepingud, arnult kui need on kantud kinnistusraamatuse⁴⁵, ka kinnisvara väärandamiskeeld, mis on pandud testamendiga omaniku kanda leatava isiku kabuks - kuid ka lepingu ja kohtuotusega võib seda teha. Igal juhul aga peab olema väärandamis- keeld kantud kinnistusraamatuse⁴⁶

Sääraste õiguste ohu ei seisa sellis, et nende kandja oleks eelisõigustatud saama rahuldust mingisugusele oma taotlusele koormatud varade väärtusust, vaid sellis, et omanik ei või neid varasid kasu- tada ning väärandada ning kui tal enesel pole säärast õigust, mis ei saa

⁴⁵ BES 5 4045

⁴⁶ BES 88 953-959.

seada olla ka tema kreditoridel mingi konkursi valitsusel.⁴⁷

See fideikomissi raamad ja ärad väljapoolse konkursi massi, nagu BGS 55 2321 ja 2342 järel näha on.

Mis puutub ajasse, mille jooksul välisriikidele kuuluvad kaigid peab esitama kohtule, ^{siis} /
elle nähtud nelja kuune⁴⁸, arvates maksu jõueteks tunnistamise kuulutuse avaldamisest „Lüügi Teatajas“. Samast tähtaegast on juttu belna 55 19 ja 11 p. 5., kus see tähtaeg on märksa lähemaks tehtud. On öeldud, et see tähtaeg ei väi ulatuda mittele üle ühe kuue, arvates maksu jõueteks tunnistamise päevast. Endine, arsti küll praegune tähtaeg ongi liig pikk ja venitab ajalt konkursi menetlust, kuid kas ehk ei kiirustaks üle kuune tähtaeg korraldult ja kvaliteetult toimuralt menetluselt võlga kaitsele ja ebaturvlikuks.
(male?)

⁴⁷ T. Grünthal, õigus, 1934, nr. 10.

⁴⁸ TKS 51129/159 p. 15; TKS 51400 märke I, 129 p. 9.

b) Üraldamine - selle kohta me jääme selgusele TKS § 1899 lisa pp. 22-24 sissepääle, kust nähtub, et väljaspool konkursi korraldaja kuulurad rahuldamisele: 1) pandiõigused, mis kantud kinnistusvaamatuisse.

2) nõuded, mis kindlustatud käsi pandiga ja

3) nõuded, mille jaoks on tüüri seadustes ette nähtud rallasvara kinnipidamise õigus

4) nõuded, mida on esitanud kreditorid ning legataarid, kui pärand aranes enne või pärast konkursi avamist.....⁵⁰ Tuleb tähele panna, et need nõuded rahuldatakse konkursist eraldi ainult siis, kui peetavad või panditud esemed on kreditori valduses konkursi avamisel ja atuvad teatud juhtudel⁴⁹ üürile või rendile antud kinnisvaras. Teatud juhtudel aga ei või süüsi renditaja või üüritaja õigus kustuda⁵⁰ ka, kui asjad on juba nimet. liikide valdusest väljaspooli läinud.

⁴⁹ A65 551403-1405

⁵⁰ TKS § 1899 lisa p. 22.

TKS. § 1899 p. 24. järelle võib konkursivahit-
kus paluda kohut ulpoolloetletud nõud-
miste rahuldamiseks määrata asjade müügi-
tähtaja - s. o. eraldamisele kuuluvate ese-
mete müügiis, mis tarvilik on eriti siis,
kui on võimalik, et pääle nõudmiste rahul-
damise võib esemete väärtusest veel midagi
üle jääda konkursitõmpu langemi-
seks - mis siis omakorda läheneks teiste kon-
ditoride taotluste rahuldamiseks.

Ka Eelnõus poole sellis suhtis mitte mi-
dagi ühes - Eelnõu on respektiivne
TKS-u vastavad sätted ja jäänud sama-
sugusele alusele ülalpool kirjutatud eralda-
mise suhtes.⁵⁰ On ära jäetud TKS § 1899 129st
märke, mis kõneleb kaubanduslikust teadust
komisjonäride, ekspeditööride ja redajate ka-
saks nende käes olevaid kaupade keelude
kindlustuses pandiks pidada, samuti
laua ning selle laadung; päästmise kor-

⁵⁰ vt. Eelnõu §§ 80, 81 ja 82

val vastava tasu kindlustamisest pandiäi-
gusega, samuti komisjonäri õigustest.

Mag. T. Grünthal arvates on muudatus
tingitud sellest, et belnae koostajad kvalifi-
tsioonid need mõisted käripandiäigu mõiste
alla käivateks — see oleks vastavalt kaalutlu-
sil põhjendatud, kuid keeleks siiski ära
täiendus vihma punkti näol, mis puudutaks
nuid rallasraa kohta käivaid pandiäigu;
kus raa jääb rõlgriku kasutusele ⁵¹.

TKS § 1899 lisa p. 36 järele ei kuulu
eraldi rahuldamisele riiklike, oma-
valitsus- ning teiste avalik-õiguslike
asutiste maksude küsimus. Need ma-
ksud rahuldatakse pärast elisõigusi-
tatud taotleste rahuldamist, summa-
dest, mis vabaks jäänud esimese jär-
gu võlgade sarjas. Mag. T. Grunthal
arvates ⁵² ei saa sellist seaduskohta õigeks,
sest vasisikute huvid peaksid taganema

⁵¹ T. Grünthal, Õigus, 1934. a. nr. 10.

⁵² T. Grünthal, Õigus, 1934. a. nr. 10.

Üldkiridest. TKS 5 1890. nähtub, et ka-
riku sundmüügi juures on ulpaalmainitud
maksud ulstatud seisundis rõvelles lü-
potekiduga - see pole just ärge ega põh-
jendatud.⁵³

c) Digustuste ja kohustuste täitmise loobu-
mine konkursi valituse poolt

Konkursivalitusele on õigus, välja arvatud
Balli Graaduses vti ette nähtud juhud,
loobuda kõikide lepingute ja kohustuste
täitmisest, mis on võlgnikult solmitud en-
ne tema kuulutamist maksuvõimetuks ja
mis ei ole veel täidetud; võlgniku kontra-
hent enda poolt võib paluda kohut, et
viimane määraks konkursivalitusele pöö-
va (v. tähtaja) vastuse andmiseks, kas ta
soovib võlgnikult solmitud lepingut täi-
ta või mitte.⁵⁴ Vastava hagi kar-
ral kohus võib tehistada lepingud.

d) Kolmandate isikutega või kolmandate isi-

⁵³ TKS. 4 51400 p. 13.
⁵⁴ TKS. 4 5 1899 p. 11

kute kasuks sõlmitud tehingud, kui võlg-
nik tahab säsuguse tehinguga sünnita-
da kahju oma võlausaldajale ja kui kah-
mas isik, kellega või kelle kasuks tehing
sõlmiti, oli selles teadlik.

2. viimase riie aasta jooksul, arvates võlg-
niku vastu kohtuliku nõude esitamist mõ-
nelt üksikult võlausaldajalt, või võlg-
niku maksujõueteks tunnistamisest, sõlmi-
tud mitte tasulised tehingud, olgugi et kah-
mas inx, kellega või kelle kasuks tehing
sõlmiti, ei teadnud, et võlgnik tahab
sellega sünnitada kahju oma võlausal-
dajale.

3. viimase aasta jooksul, arvates võlgniku
vastu mõnelt üksikult võlausaldajalt kokku-
liku nõude esitamist, või võlgniku maksu-
jõueteks tunnistamisest, sõlmitud mitte tasu-
lised, võlga arvatud harilikud, kindimise
keskmist määra mitte ületavad, tehingud, kui-
gi võlgnik nende sõlmimiseega oma võla =

usaldajatele kahju sünnitada ei tahtnud⁵⁵

Kui tehing, mille tähistamiseks konkurssi valitsus esines kohtuliku nõudega, oli sõlmitud viimase kümne päeva jooksul, arvates võlgniku maksuvõimetuse tunnustamise palve sisseandmisest, siis konkursivalitsus vabaneb kohustusest tõestada, et võlgnik sõlmis tähendatud tehingu võlausaldajatele kahju sünnitamise eesmärgil või et kolmas isik, kelle kasuks tehing sõlmiti, oli selles teadlik⁵⁶

Paha tahet eeldatavasti, seni kuni pole tõestatud vastupidist, et need isikud on teadlikud selles, et tehingu sõlmimisega võlgnik tahtis sünnitada kahju oma võlausaldajatele, järgmistel juhtudel:

1. kui võlgnik on sõlmunud tehingu oma abikaasaga
2. ta enda enda või ta abikaasa ülenevate või alanevate sugulastega
3. ta enda või ta abikaasa poolt lapsu-

55 VTS-45 1529 p.3

56 VSKK 1916 a., nr. 194 art. 16645 (X p.2)

datud isikuga, kelle poolt oli lapsendatud
ta ise või ta abikaasa v. ta enda või ta abi-
kaasa vendadega või õdedega, olgu nad
täis-, pool- või adoptiirrennad või -õed,
või 5/ või nimetatud p.p. 2-4. lähendatud isi-
kute abikaasaga.⁵⁷

Selliste lepingute tühistamist on konkursi-
valitus õigustatud nõudma⁵⁸.

Konkursivalitusel on õigus esineda
kohtuliku nõudega võlgnikelt võlausalda-
jale kahju sünnitamise eesmärgil sõlmi-
tud tehingute tühistamiseks aasta
jooksul, arvates konkursi aramisest.⁵⁹

Jahul aga kui konkursivalitus loolub õll-
liste, kohtuliku nõude sisseandmisest välg-
nikelt võlausaldajale kahju sünnitamise ees-
märgil sõlmitud tehingu tühistamiseks,
läheb see õigus üle üksikule võlausalda-
jale üldistel alustel.

Sellised, maksuta tehingu alusel kohtumõeld

⁵⁷ VTS § 1529 p. 4.

⁵⁸ VTS § 1529 p. 1.

⁵⁹ VSRK 1916 a. nr. 194 art. 1645 (X p. 2)

isikelle ütleldäinud varad nõutakse tagasi ka nende pärijalt.

VTS § 1529 p. 6. leame, et kui isik, kelle kaudu oli sõlmitud tehing, teotses heas usus, ei saa tema käest rohkem tagasi nõuda, kui tal oli nõudmise momendiks olejäänud. Kõll aga vastutavad kolmanda isiku pärijad, kes olid saanud võlgnikult mõnesuguse vara tehingu alusel, mille kohus tunnistas tehiseks kui võlgnikult võlausaldajale kalju sünnitamise eesmärgil sõlmitud tehingu, samal ajal alustel, nagu oleks vastutanud kolmas isik ise. Kui konkursivalituse taotluse põhjal aga on kohus tehisistanud tehingu, mis sõlmitud kolmanda isiku ja võlgniku vahel, on kolmandal isikul õigus nõuda tagasi tema poolt võlgnikule makstud raha või üleantud vara konkursitombast, kuid ainult mis piirides, millistes konkursitomp jääb võlg-

riku ja kolmanda isiku vahel sõlmitud te-
hinguga põhjal rixastumaks. Suus osas kuu-
lub kolmanda isiku nõudmine rahuldami-
sele ühistel alustel teiste võtusaalajate
nõudmistega.⁶⁰

d) Tasendamine. Sellest ^{peamiselt} räägivad
TKS-u § 1899 lisa p. 16 ja BGS-553545-3548⁶¹.
Tasendust mil seni kehtinud kord on luba-
nud konkursi menetluses, võimaldades tasen-
dada peigi selliseid faotlusi, millede arve-
ks pole rahasummad või millede täht-
susega käitumiseks pole veel saabunud või
edasi lükkan tingimus pole veel täit-
nud. Tasenduse faotlust ei pea ento-
ma kohtu poolt määratud tähtsuse
kestel, vaid seda võib esitada juhul,
kui konkursi valitaja on konkursi-
tombe korras vastava väärtuse nõude-
misele⁶². Olgu aga tähendatud, et tasen-
dus on lubatud ainult nende võlgurite

⁶⁰. VTS § 1529 p. 7.

⁶¹ Tjutšjamar, Konkursnoe pravo, Kaunas, 1951. g. lkn 183 j.

⁶². TKS-u § 1889 lisa p. 14 ja BGS § 3500.

võlgade suhtes, mis olid olemas juba enne
maksujõuetuse tunnistamist - kui vastav
taotlus konkursitõmbu võlgnikule on loom-
tatud vabatahtliku tehingu põhjal pärast
maksujõuetuse tunnistamist, pole tasendus
väimalik. Tasendus on väimalik ainult
siis, kui hõvitus toimub seaduse enise jõul
või kohtuotsuse põhjal.⁶³

Taotluste aluseks B&S 53546 näeb ette,
et 1) taotluste alused peavad olema üle-
sugused ja 2) avaldavas vastetaotlus ei
tohi rääkida olla. Kui aga tasenduse ese-
meks on vahasummad, siis on tasendus
väimalik, sõltumata niist jurüidilistest
suhetest, milledest tulenevad rahalised
taotlused. Kehtiva õiguse⁶⁴ põhimõtet
järgneb, et isik, kes ühel ring samal ajal
on konkursitõmbu võlgnik ning kreditor
on õigustatud oma võlga arvama sellele
summale, mis tal on saada maksu =

63 B&S 53461 p.1 ja 2

64 B&S 55 3545, 3546, 3548, ja T&S-45 1899/29 p.16.

jõuetult, kusjuures suurem neist maksudest ka-
tab väiksema täiel määral, kuid mitte sel-
le summaga, mis talle kui kreditorile väik-
se kuuluda konkursitombust raitava konkur-
si valituse poolt koostatud arvestuse põh-
jal. Mag. T. Grünthal: arvates tasendust
puudutavad kehtiva õiguse normid on
enam-võlem rahuldavad ja nõuetele vasta-
vad, välja arvatud §§ 55 3545-3558. nõ-
rid normid, mis pole küllalt selged ja
võivad konkursimenetlust raskendada mõne-
suguse arusaamatusega⁶⁵

Nüüd me oleme pea-aegu lõpuni jõud-
nud konkursivalituse ühisande raatlenni-
siga aktiiva koostamise ja sellega seans-
olivate küsimuste raatlennise osas. Et
aga aktiiva koostamääradeks on nur-
jältas teatud rähkamaksetel, mida kon-
kursivalitus teeb enne konkursitombu
jootamist, siis peatume ka juba vähe.

⁶⁵ T. Grünthal, õigus 1934. nr. 10.

Selliste väljamaksudena, ei ole eelväljamaksu-
dena tunnetud kehtiv õigus järgmisi:

1) Konkursi teinutele kehtel maksudele
kuuluvad jooksvad maksud (podati i
spärrö) ning era ja avalikud reaalkoorma-
tsed.⁶⁶

2) võlad, mis on tekkinud konkursivali-
tuselt sõlmitud tehingutest, mis on konkursi-
valitus võtnud endale täitmiseks,⁶⁷ samu-
ti rahasummad, milleid nõutakse kon-
kursi toibus mitteleiduvate asjade ase-
mel.⁶⁸

3) Konkursi avamisest ja ülalpidamisest ja
konkursi toibu kindlaks tegemisest, müümistest
ja jaotamisest tingitud kulud.

4) rannetatud kooldaja ja konkursi-
valituse esimehe ja liikmete tasud.⁶⁹

5) maksuväimele võlgniku ja tema pere =
konna ülalpidamise kulud. Kui kärkide

Ez bibl. osk. Tart.

66 BGS 58/307/320 ja 321.

67 vt. TKS 51899/129 p. 11.

68 vt. VTS 51529 p. 7; TKS-4 51899/129 pp. 20 ja 21.

69 vt. KKS-4 59545-549.

käs olevas paragrafris loeteldud nõudmiste, võlgade ja kulutuste täielikuks rahuldamiseks konkursitombust ei jätku, rahuldatakse need toodud punktide järjekorras.⁷⁰

Konkursitombu kuuluvate riigi väärtpaberitega, aktsiatega ja obligatsioonidega tähitatakse TKS-u SS 1075-1077 kohaselt.⁷¹

Nagu eelal mainisin, et kui kõrgi taastuste ja kulude rahuldamiseks konkursitombust täielmääral ei jätku, siis rahuldatakse need järjekorras ja võrdset.

Siin on räljendatud ka õige põhimõte, et konkursitombu ootimise, valitsemisega ja vara jaotamisega seoses olivad kulud peavad langema kõrgi kreditoride kanda.⁷²

b) Võlgade kindlaks tegemine

a) üdreegliid Passiva on kohustuste kompleks maksujõuetu võlgniku vastu, mida

70. vt TKS-u 51899/100 p. 25 ja VTS-u 51529 p. f.

71. vt. TKS-u 51400. p. 13.

72. vt. Passmann ja Kolcen, op. cit., lk 272.

Teleb rahuldada konkursimassist.⁷³ Jellus on raja teada vara väärtust ja kohustuste summat. Oieti ju konkursimenetluse^{peaj} ülesandeks ongi maksujõuetu aktiiva ning passiva kindlaks tegemine, sest ainult siis on võimalik maksujõuetu kreditoridele anda õiglast ning ühtlast rahuldust. Passiva selgitus toimetatakse kreditoride esavõtjal ja kohtu kontrolliga kohustuste üle. Nii saadakse võla summad ja isikud teada, kellel on õigus võlakogust esavõtta⁷⁴.

b) kreditoride taotluste avaldus

Kohtumäärusega, millega võlgnik tunnustatakse maksujõuetuks, määratakse ka tähtaeg, mille jooksul kreditorid on kohustatud esitama oma taotlused sellele ringkonnakohtule, kus on tunnustatud maksujõuetust. Kohus saadab need pärast edasi konkursivalitsejale. Kohustused, mis avaldatud, kontrollitakse konkursi

⁷³ Tjurtsumor, op. cit. lk. 204.

⁷⁴ Tjurtsumor, op. cit. lk. 204.

valitsuse poolt, sest sel juhul konkursi valit-
sus on alamkohus.⁷⁵

Kõigil kreditoridel pole raju sellat esi-
tamist ja nimelt: 1) kreditoride taotlused
konkursitombust nende esemete välistamise
kohta, mis sinna ei kuulu, kuid vastavad
välistamishagid peavad kohtule olema aval-
datud nõudekorras sama tähtaja jooksul, mis
on seatud taotluse esitamise konkursi
korras, vastasel korral kaob õigus välist-
tamist nõuda 2. taotlusel, mis valdi kon-
kursikorrast rahuldatakse 3. taotlused, mis
tulenevad konkursitombu võlgadest 4. kõik-
teised taotlused, kui võrra mid on väima-
lik tasendada.⁷⁶

Iga sisseantud pretensioon kantakse
võlgnõude nõuete raamatisse ja märgitakse se-
juures: 1) pretensiooni alus; 2) pretensiooni
summa ja 3) võlausaldajalt nõutud pretens-

⁷⁵Vt. Kaks-u 5738

⁷⁶Vt. Edmõu 55 11, 18, 19, 66.; TKS-u 518991 no p. 14.

Siooni rahuldusjärk⁷⁷. Iga sissekanne kinnitatakse konkursivalituse liikmete allkirjadega ja pitseriga. En pretensiooni alusena dokumendid, määrab konkursivalitus võlausaldajale mitte üle kahe nädalalise tähtaaja täiendatud dokumentide allkirjad või seaduslikus korras tõestatud ärikirjade esitamiseks.⁷⁸

c) Taotluste avaldamise tähtaeg.

Taotluste avaldamise tähtaeg on vägga mitmekesiselt seadusandlustu reguleeritud.

Prantse õrguses kreditorid peavad oma õrgused avaldama peale maksujõuetuks tunnistamist, 20 päeva pärast kreditoride üldkoosolekut, mis oli määratud haldaja valimiseks ja rinnitamiseks.⁷⁹

Saksa õrguses on selleks samaks tähtaajaks ette nähtud 2 nädalat kuni 3 kuud kohtu äranägemisel. Itaalias aga määrab

⁷⁷ Vt. TKS-u S 1899 lisa p. 35

⁷⁸ Vt. TKS-u S 1899 lisa p. 26

⁷⁹ J. Jutrumor, op. cit., lhek. 208, ja 209.

Koguni kohus ise.

Vene seadusandluses on ka mitme sugu-
sed terminid, olenedes kohtust, missuguses
kohtus protsess arutusele tuleb.⁸⁰

Mai kehtivas õrguses surutakse kohtu
kuulutusega kõigi kohustuste tähtajad,
vaatamata nende esialgsetele tähtaegade-
le, ssemaal 4 kuu, välismaal ühe aas-
ta piiridusse. — Eelnõus 1 kuu.⁸¹

Kui petusriis on põhjend summaadel, siis
konkursivalitus määrab kreditorile täht-
aja, mitte üle 2. nädala nende summade
esitamiseks, või täendatud arakryad nendest.
Kõõri raamat on vaba vaotle misers käis-
gile esarõtraile rikkuile.

Pretensioonide esitamise tähtaja kriteri-
umist oli juttu eel post.

Kui on mäõõdunud aeg, mis määrab peten-
siioonide esitamiseks, kutub konkursi-valitus

⁸⁰ Tjutjumov, op. cit., lhek 209
⁸¹ vt Eelnõu 5 li p. 5; 17; 54.

kokku kreditorid esitatud nõudmiste kontrol-
limiseks, eriliseks koosolekuks, määratus koos-
oleku päeva mitte kauem kui 2 nädalat sel-
lest päevast, mis oli lõpp-päevaks preten-
sioonide esitamiseks.⁸²

Koosolekul, mis kontrollib araldatud
pretensioone, juhatab konkursivalitsemis komis-
siooni või üks kuratoritust. Koosolek on maksu-
olematu sinna ilmunud kreditoride arvust.
Võlgnik on kohustatud osavõtma koosole-
kust, kus ta annab selgetusi pretensioonide
kohta, kui seda nõuavad kuratorid või
kreditorid.

d) araldamise kord ja aeg

Taotlused tulevad esitada, nagu juba
eelpool mainitud, sellesse kohtusse, kus hin-
tunnustati maksu võetaks. Avaldus peab
olema summamärgetud, milde autakse
avaldus tagasi.⁸³ Kolmandad arvad on

⁸² TKS-u 51899/iso p. 2f.

⁸³ Tjutymov, op.cit., lk 292.

Kohustatud nende käes, ükskõik mis alusel, olevatest maksuvõimetule kuuluvatut aja-dest teatama pretensioonide sisseandmises määratud tähtajaks konkursivalitsusele, vastutades vastasel korral mitte teatamist tingitud kahjude eest. See reegel aga ei ole maksiw nende kohta, kes valdavalt maksuvõimetule kuuluvat kinnisvara kinnistuse raamatusse kantud ärguse alusel⁸⁴

Sin tuleb peamiselt silmas pidada, et avaloluses oleks äromärgitud nõude mu-ru ja avaldus oleks ärgel sisseantud.

Kreditorid aga näevad igati sellis suhtes selgust teha ja kaasa aidata.

e) nõudmiste kontroll seisab pea- miselt selles, et kindlaks teha, kas kohus- tus on vareldar või mitte; kas ta on põhjendatud käis summas või mitte.⁸⁵

Sellist kontrolli teeb kreditoride ütel- koosaluk, konkursivalituse nimel või lüheme

⁸⁴ TKS-u §1899/lisa p.17.

⁸⁵ Tjutrumov, op.cit. lk 217.

juhtimisel. Sel koosolekul vaadatakse pretensioonid läbi nende sissekandmise järjekorras.

Iga pretensiooni suhtes võetakse seaduskohasema maksuise, summa ja rahuldamis järjega suhtes.⁸⁴

Iga lähivaadatud pretensiooni kohta teeb koosoleku juhataja nõõrvaamatuse märkuse lähivaatamise telemuse üle. Tunnustatud pretensioonide üle⁸⁵ seatakse kokku eraldi nimekiri, millesse märgitakse missuguses summas on pretensioonid tunnustatud ja mis rahuldusjärku see arvatud. Sellele nimekirjale kirjutavad alla konkursivalitsuse esimees ja liikmed ja kohalolevad võlausaldajad.

Pretensioonid loetakse tunnustatudks niivõrd, kui võrd nende vastu ei ole väidetud konkursivalitsus või keegi koosolekul viibivatest võlausaldajatest või võlausaldajate volinikest. Puhtub

84. TKS-4 S 1899 § 59 p. 29

85 TKS-4 S 1899 § 59 p. 32

vaidlus säärase pretensiooni maksusse või selle summasse, millise aluseks on:

1) lõplikud kohtuotsused;

2) veksliseaduses ettenähtud korras protediteed vekslid või vekslid, milliste protesti tähtpäev ei ole veel saabunud; sejuures ärialalal maksumäärmetusel peab selguma nende võidlusel raamatutega ja toimetustega, et need on tõesti välja antud, kas ostetud ja kättesaadud kaupade või varust, või endaste ärialal forkinud ja raamatutest läbikantud raha summade vastu.

3) avalikud aktid ja ärilises asjus seaduslikus korras sõlmitud laenkirjad, lepingud ja võlakohustused, kui sejuures raamatutus ja toimetustus leiduvad sissekanded nende järgi saadud või makstud raha summade, kännrahade, kasude või kahjude kohta;

4) seaduses ettenähtud korras peetud

äriraamatute sissekanded - peab vaidlust
tõstnud võlausaldaja või konkursivali-
tus selle tõestama kohtuliku nõude korras,
kusjuures kuni kohtult vaidluste lahenda-
mise ni pretensioon loetakse üheväärses
kõikide teiste tunnustatud võlgadega. On
aga vaidlus tõstetud mõne teise, punktides
4-4 tähendamat, pretensiooni maksuse või
Summa kohta, tema kehtivuse pärast esi-
messe järjek, peab pretensiooni sisse andnud
võlausaldaja selle tunnustamiseks esine-
ma kohtuliku nõudega pikute vastu, kes
tõstid vaidluste. Sellers saab võlausalda-
ja konkursivalitsuselt tõestatud ärakirja
näärvaamatute vastarast sissekanded

Nimetatud nõuded tulevad esitada
vastavale kohtule kolme kuu jooksul,
arvates pretensioonide läbivaatamise-
ks määratud koosoliku päevast 86.

Sunnustatud pretensioonide nimekiri.

arvateed väljo juhud, mis nähtud ette ul-
piseol⁸⁷, on pretensiooni summa ja selle
rahuldamisjärgu suhtes kohustav kõigile
võlausaldajatele, keda rahuldatakse kon-
kursi korras ja sellele edasikaebust ei ole.⁸⁸

Esitatud dokumendid antakse võla-
usaldajale tema sellekohasele nõudmisel
tagasi konkursivalituse lukme peal-
kirjaga pretensiooni läbivaatamise
telemuste üle.

Ühel ja samal ajal maksuväimetu võ-
lausaldajana ja võlgnikuna esineva isi-
ku õiguse kohta maksuväimetele võlga
ja temalt saada olevate summade
tasaarvutada on maksrad B65553545-
3558. määrused, kuid selle vahuga, et
konkursis on lubatud ka säärase
pretensioonide tasa-arvutamine:

1) milliste sisuks ei ole raha mmmad

87 Vt TRS-u § 1899 lisa p. 31 ja § 1902 ja RKS-u § 448

88 TRS-u § 1899 lisa p. 32.

ja 2) milliste tähtaeg ei ole saabunud
või edasi lükkav tingimus veel täite-
nud, kusjuures viimast juhul tuleb pi-
lada silmas BES-u § 3510 määrust ja
TKS-u § 1899/129 p. 29.

Nõudmised aga, mis omandatud pärast
väljaku maksuväimeks tunnustamise
palve sisseandmist vastavale kohtule,
kasendamisele ei kuulu, kui nõudmise
illeminek sündis vabal kokkuleppel
sõlmitud tehingu alusel.⁸⁹

Kui võlausaldaja esineb nõudmisega,
mille aluses on mitmelt maksuväimeks
tunnustatud isikult ühelt väljaantud
kohustus, võrdsi täiendatud isikute kou-
kursitompudis, on tal õigus, pärast se-
da kui ta on saanud esimesest tom-
pust osalise rahuldamise, saada osaks
teisest ja järgmistest tompudest seni, ku-
ni ta pole saanud täielise rahuldamise

89. TKS-u § 1899/129 p. 16 [BES § 3461 p. 3]

kusjuures võlasummale arvatakse juurde selle protsendid kuni konkursi menetluse avamise päevani. Toimetatud väljamaksmade kohta teeb iga konkursivalitsus tõhenedatud kohustusele vastava mõrku. Kohustus se jääb selle konkursivalitsuse kotte, kes toimetab viimati maksmat.

3. Maksuvõimete varanduse uue hindamise toimetamine.

Nagu teame koostab esialgselt maksujõuete aktira ja passira vanutatud hooldaja. Aga kaks-u 5458 järel peab konkursivalitsus toimetama uue hindamise.

On ilmselt selge, et seda tehtud tööd tuleb korjata vaid sellepärast, et vanutatud hooldajal ühisanne on selgitada võlguriku vara esialgselt, rohkem üldpildi saamiseks, kui nii võt öelda. Vanutatud hooldaja seab kokku maksujõuete varanduse inventuuri ja heial seda alal,

kuini ametisse astub konkursi valitus, kelle
ülisandeks on juba üksikasjalisem ja täp-
sem vara kindlaks tegemine. See on ka se-
musest mõistetar, kuna konkursivalitus on
kollegiaalne organ ja tema teotemis-
aeg on palju laiaulatuslikum ja on
toenäoline ja mööda peiäsmatu tema post-
me varanduse hindu tegemine.

Olguigi, et konkursivalituse tegevuses
näuab seadus häärperimehelixku hooldust,⁹⁰
toonitab seadus varahindamise osas veel
rood, et maksuväimete vara hindamisel,
on konkursivalitus kohustatud hoollt
kandma selle eest, et asjade hindamisel
määratud hind oleks võimalikult lähe-
dane hinnale, mida on loota nende eest
saada müümisel.⁹¹ Meide hindamise
jaoks eritari sätted just ei lida ja tä-
poolest oleks siinkohal ka asjatu ruel
luua, kuna hindamise alused on alati

⁹⁰ Kaks-u § 459.

⁹¹ Kaks-u § 502.

varieeruvad ja kerustaksid teatud korda-
del konkursivalituse tegevust - pealigi-
sesse ja konkursivalituse tegevus mitme-
kordse kontrolli all ja et teatud määral
on ka konkursivalitus hõndust huvita-
tud, siis polegi karta nii väga hõnde
õiglus.

4. Üldaruande koostamine ja võla- usaldajate rahuldamis-määrade kindlak- tegemine.

Pärast pretensioonide läbiraotamist⁹²
asub konkursivalitus üldaruande koosta-
misele ja võlausaldajate rahuldamis-määrade
kindlakstegetemisele.⁹³

Üldaruanne peab sisaldama: 1) võlgade
loetelu ühes nende läbiraotamise taegajärg-
de äranäitamise-ga⁹⁴; 2) toimpu kuulu-
rate varade loetelu, nagu näiteks: a) su-
laraha, b) seni veel mahamüümata val-

⁹² vt. TKS-u 51899 lisa p.p. 27, 28, 29, 30, ja 31.

⁹³ vt. Kaks-u 5503 ja TKS-u 51899 lisa p.p. 27-31.

⁹⁴ vt. TKS-u 51899 lisa p. 30.

las- ja kinnisvara ühes nende lögikaardse hinna äranäitamise; c) teistelt isikutelt saada olevad võlad.⁹⁵

Võlausaldajate rahuldamisjärge kindlaks tegemiseks jaotakse võltsajaks sisseantud pretensioonid kahte järku:

1) eesõigustatud korras ja täielikult rahuldamiseks kuuluvad võlad ja

2) võlad, mis kuuluvad rahuldamiseks ühtlasi ja proportsionaalselt nende summale.⁹⁶

Võltsajaks sisseandmata võlad rahuldatakse summadest, mis on jäänud järele teise järgu võlgade tasumisest.⁹⁷

Esimese järgu võlgadeks arvatakse:

1) võlgade matmis- ja kulud

2) võlgade summa põhjustatud hõrgu-
sust tingitud ravimis- ja põetamis- kulud vii-
max aasta jooksul enne summa;

⁹⁵ TKS-u § 1899 lisa p.p. 27-31 ja KoKS-u § 504.

⁹⁶ TKS-u § 1899/12a p. 37.

⁹⁷ TKS-u § 1899/12a p. 35.

3) Viimase aasta jooksul enne konkursi avamist maksmata jäänud: a) võlgniku majateenijate ja -töölise tasud, b) Töölise õnnetusjuhtude ja haiguste vastu kindlustamise määrustest⁹⁸ tingitud maksud, c) Rabariku- ja mäetööstuse ettevõtete töölise, teenijate ja nende perekondade õnnetusjuhtude kahjutasu määrustele⁹⁹ põhinevad kahjutasu nõudmised;

4) Viimase kolme aasta jooksul enne konkursi avamist maksmata jäänud riigi- ja omavalitsuse maksud ja reaalkoormatsed.¹⁰⁰

5) Haldus-asutistelt avaliku julgeoleku ja rahva tervishoiu kaitses võlgniku kindrarakale tehtud kulutised.¹⁰¹

6) Viimase kolme aasta jooksul enne konkursi avamist maksmata jäänud era realkoormatsed;¹⁰²

7) Võlgniku koduses maja pidamine viimase

⁹⁸ vt. Tööstusliku töö seaduse 1913 a. väljaande §§ 257-371 ja 372-491;

⁹⁹ vt. Tööstusliku töö seaduse 1913 a. väljaande §§ 541-597.

nolja kuu jooksul ära tasutatud terduai-
nete eest võlgu olevad summad;

8) viimase aasta jooksul enne konkursi
avamist tasumisele kuuluv maks böösi maak-
lele;

9) Läärimaa linnaõiguse järgi võlgniku
lelele kuuluv mõrja- anne (utrennii dää),
kui lesk on täitnud Balli. Graamaduse
§ 1821 ette nähtud tingimused;

10) maksuvõimetu võlgniku eestkostja või
hooldamise all seerivate isikute, võlgniku
alaealiste laste ja, maakohutades kus ei
ole maksete alikaasade varaühitus, te-
ma alikaasa nõudmised vara suhtes, mis
oli maksuvõimetu võlgniku valitsemisel ja
mida ei leidu konkursitombus, kui need
nõudmised ei kuulu rahuldamisele
TKS-u § 1899 lisa p.p. 20 ja 21 korras. Kui

¹⁰⁰ BES §§ 1306 ja 1320

¹⁰¹ Ehitusseaduse 1900 a. väljoanne §§ 209-211.

¹⁰² BES §§ 1306 ja 1320.

konkursitõmpu ei jätku käesolevas (10) punktis
tähendatud nõudmistele täielikuks rahulda-
miseks, rahuldatakse need proportsionaalselt
võlasummale;

103) Tabriku- ja määrtööstuse ettevõtetes
teenivate tööliste, teenijate ja nende perekon-
dade õnnetus-juhtude kahjutasumääruste-
le¹⁰³ põhinevad nõudmised.¹⁰⁴

Kõik teised pretensioonid aga loetakse,
peale mainitud, teise järgu võlgade hulka.

TKS-u § 1899 lisa § 36 p 7. on arvatud ka
esimese järgu võlgade hulka. Siin öel-
dakse, et talupoja seisusse kuuluva isiku
maksuvõimetust tunnistamisel viimase aas-
ta jooksvat enne konkursi arvamist talu-
kohtade rendilepingute mitte täitmisest ja
rentnikest lekitatud kahjudest tingitud
maaomanike nõudmised kuuluvad ka esi-
mise järgu võlgade hulka. A. Buldane

¹⁰³ Toostusliku töö seaduse 1913 a. väljaande §§ 541-

597. ¹⁰⁴ TKS-u § 1899 lisa p. 37.

arvatus aga ei peaks see enam maksu ole-
ma, seisaste kaotamise seaduse maksma-
hakkamisest saadik.¹⁰⁵

Ühistel alustel peavõlaga rahuldatusel
kas esimeses või teises järjus: kõik peavõla-
ga seoses olevad kõvalnõudmised,¹⁰⁶ välja
arvatud: a) konkursi aramisest juurde kanna-
nud protsendid, b) konkursat osavõtust tin-
gitud üksikute võlausaldajate kulutused,
mis järele jäävad pärast kaardide esi-
mise ja teise järju võlgade ja nendega
seoses olevate kõvalnõudmistega rahulda-
mise.¹⁰⁷

Kreditoride rahuldamis järjekord on
jäänud üldiselt samaseks ka Eelnõus, mis
näitab, et see on veel sobiv nõuetele. Monin-
gatus muudatuses aga, mis Eelnõu on
see suhtes vastu võtnud, võib mag. T. Grünthal
arvates kahelda parimuse ja et tarbeksine

105 vt. A. Buldas, op. cit. lk 32

106. V.BES-e § 135f.

107. THS-u § 1899/129 p. 38.

Suktes. ^{108.}

On konkursivalitus täitnud kõik elupaal-
loetletud ja kirjeldatud ülesanded, mis mää-
rab te võlausaldajate üldkoosoleku päe-
va ¹⁰⁹ üldkoosoleku päeva määramisel on
mööduvade kohale ilmunud võlausalda-
jate arvamus. Üldkoosolekust kuulutab
konkursivalitus Isrvälkohtu pidamise sea-
duse § 295. lte nõutud korras ja peale
võle ühis suuremas ajalehes, vähemalt
nädal aega enne üldkoosoleku päeva ¹¹⁰
Kuulutuses märgitakse ära koosoleku
aeg ja koht. Allakirjutavad konkursi-
valituse esimus ja kirjatoimetaja.

Üldkoosolekule esitab konkursivalitus:

- 1) ühisk ajalehes aruande oma tegemise üle;
- 2) üldaruande maksuvõimete võlgade ja
vara üle;
- 3) lte paraku võlausaldajate rahulda-

^{108.} Vt. õigus, 1954. a. nr. 10.

¹⁰⁹ Koht. u § 513

miseks.

4. Varem pidi konkursivalitus ka arva-
muse esitama maksuväimetuse põhjuste ja
loomu üle ja maksuväimetu sisse-
kõrva määrama konkursi teimetus kistel.

Konkursivalituse istmed läbi vaada-
nud, võtab üldkaasolek nende kohta häälte
enamusega oma seisukohad, mis sugused
fixeeritakse määruses, millele kirjutavad
alla kaasoleku juhataja ja kaasolekul
viibrad, kaasoleku otsusega nõus olevad
võlausaldajad. Täiendatud määruse-
ga üldkaasolek, jättes konkursivalitust
juba lõpetatud asjad järele, kas kin-
nitab konkursivalituse ettepanekud eden-
pidamiseks tegevuseks või muudab ja
täiendab need oma äranägemise järgi.

Lisab üldkaasolek konkursivalituse
enches tegevuses ilmsel kuritarvitust,

¹¹⁰ Vt. KoKS-u 5515 ja TKS-u 51900, p. 8.

teatab ka sellest kohtele, kellele konkurss
allus, konkursivalituse esimehe ja liikmete
vastetusele võtmiseks, paludus ühtlasi
kehut määrata konkursivalituse esi-
meheks mõne teise isiku. Konkursivalituse
liikmed tagandab üldkoosolek enda väi-
muga, valides nende asemel uued. Kehi-
tul ei ole õigust üldkoosoleku palvel
konkursivalituse esimehe arundamisele
jätta rahuldamataⁱⁱⁱ.

Kreditoriide rahuldamine

Kreditoriide rahuldamise ühisandi pa-
ne üldkoosolek konkursivalituse peale¹¹².

Konkursivalitus võttis pretensioonide lä-
bi vaatamisel määratud võlgade lüügitamise
alusel, asub nende rahuldamisele. Eeskätt
rahuldatakse esimese järgu võlad, ja siis
teise järgu omad. Viimased jaotatakse ühe-
taolvalt, proportsionaalselt nende väla =

ⁱⁱⁱ KaKs. u 5521.

¹¹² KaKs. u 5523.

Summadele.

Protsentideta võla tasumisel, mille maksu-
kähtaeg ei ole veel saabunud, tuleb silmas
pidada Balli Graseaduse § 3510. määrust.

Võla tasumine, mille edasilükkav tingi-
mus ei ole veel täitunud, lükkatakse kuni
tingimuse täitumiseni edasi¹¹³.

Esimese ja teise järgu võlgade tasu-
mine, mille kohta on tõstetud vaidlused ja
mis ei kuulu TKS-u § 1899 lisa p. 31 ja § 1902 ja
ka KS-u § 448. loetletute hulka, lükkatakse
edasi kuni vaidluse lõpliku lahenda-
miseni kohtult. Kui vaidlus oli tõstetud
mitte pretensiooni summa või maksu-
se kohta, vaid pretensiooni kuuluvuse
vasta esimese järgu, rahuldatakse
tõendatud pretensioon kuni kohtu
lõpliku otsuseni teise järgu võlgade-
ga võrre alusel. Tõetatud pretensioone

¹¹³ TKS-u § 1899 lisa p. 39.

võib edasi lükata, rahuldamise mõtles, ai-
nult sellekohase kohtumääruse põhjal.

Vaieldavate völgade eest ja völgade
eest, mille edasilükkav tingimus ei ole veel
täitunud, osuvad summad eraldatavse
ja antakse panku protsentide pealt hoiu-
le. Hiljem, olenevalt vaidluste lahenda-
misest kohtult ja edasilükkavate tingi-
muste täitumisest, need summad: 1) kas
antakse välja rõlausaldajatele, või 2) kui
nõudmised on märistatud lõplikult täit-
jaks või edasilükkavad tingimused ei
või täituda, päärotakse teise järgu
völgade täiendamiseks rahuldamiseks,
või 3) kui teise järgu rõlad on täiel
määrul rahuldatud, määratakse täht-
ajal sisseandmata pääned völgade
rahuldamiseks, või 4) antakse völg-
nikule tagasi, kui tema varanduse
völgjään¹¹⁴.

114. Kaks-a § 525, ja TRS-a § 1899 lisa pp. 35, 39 ja 40.

On maksuvõimete võlgriku uugu va-
ra maha müüdes ja selle eest raha saa-
dud ning tähtsamad tema võlad kind-
laks tehted ja rahuldused, võib konkursi-
valitus, et heiduda konkursi pikale veni-
mist, usaldada edaspidise võlgade jär-
gi raha maksmise enda võlinikele.

Viimasele antakse konkursivalituselt
konkursivalituse liikmete allkirjadega ja
pitseriga varustatud raamat välja-
makstud summade sissekandmiseks ja
selle üle võlausaldajailt allkirjade
võtmeks. Aja täpeltamisel lisatakse tähen-
datud raamat konkursi puustuvate
teiste teimete juurde.

§ 9 Kontroll konkursivalituse tegevuse üle.

Õieti väikseme väikida siin kahe kordust
kontrollist - kreditoride üldkoosoleku ja
kohta poolt. Et erinist oleme juba puu-
dutanud espool, mis peatume siin

Kohteliku kontrolli juures.

Nagu teame seab konkursivalituse ta-
ga suure matelyaalne vastutus ja laialdas-
sed kohustused, seepärast on tommatud
konkursivalituse tegevisele pooltise
aastaline piir ja kohtale antud ärgu
karistada konkursivalituse liikmeid
väärnöbele ilmsiks tulekul, võttis ärgu
kuni pool nendele määratud tasust,
Samuti andis need kohtu alla.

Samuti, et takistada makoujõuetuse ja
konkursi menetluse lahendamist muutu-
mast äriükses ettevõtteks, keelab radus
konkursivalituse liikmil osavõtte kar-
raga rohkem kui kolmest konkursist.
Sis üksi jale mõeldud arnult erilise
kazu peale ulminikut, kuid ka seda, et
tegevise täpsus, kirus ja korralikkus
kannataks sel korral.

Samuti määrab radus ärgu, et konkur-
si valituse liigeteks ei või olla kohtu

liikmed, milline keeld küll ei näi hästi põhjendatud olevat meie päevil, sest kui vaadelda belnaud, mis näeme, et jääb asjaku konkursi menetluse peetiimine peitud kohtuniku peale.

Sejuuruse korrapäraseks kontrolliks on kahtu paalt antud konkursivalitusele kaks näoiraamatut, kuhu, esimese märgitakse sisse tulnud ja rälje läinud paberid ja dokumentid, kuna teise raamatuse kõik tulud ja kulud. Asta lõpul saadetakse need raamatud kahtu-
le kontrolliks. Konkursivalitus peab ole-
ma väga hoolas rava selgitamises ja vali-
tamises, sest temalt nõutakse üksikasjalist
aruandmist. Aruanded raatab läbi, pa-
randab ja kinnitab lõplikult kurdito-
ride uldraosole ja mis mitatakse ring-
konna kohtale.

Ka võib kohus nõuda igal ajal kon-
kursivalituselt aruandeid ja andmeid

teua tegevuse kohta, samuti toimitada eris-
viisid. Kõik rahasummad, mis sisse
tulnud ja ületavad kolmsada krooni, peab
konkursivõitlus maksimaalselt Panka, kust
nad välja antakse vaid kohtu nõudel.

Lõppeks me näeme, et kohtul on võrd-
lemisi üksikajaliku kontrolli konkursi va-
lituse tegevuse üle - see enam korda pole
ja laiduräärit ega põhjendamata. ja
selle pärast arendatakse kohtu lihtsust
rolli ikka ja enam peituvast aures.

3. peatükk.

Lõppeeskirjad

Kokkuvõte

Nagu selgus eelolevast, olid meie kehtivas õrguses, konkursivalitsust puudutavad normid väga laialipaisatud ja mõnusi kohas puudulikud ning vananenud jõesdas maha tänapäeva nõuetest.

On enesest mõistetav, et õigusreformi viimine ja peamine ülesanne seisab nende puuduste kõrvaldamises, mis on ilmnenud uuendatavas õigusalas, sest ära li need puudused kutsuvadki esile õigusreformi. Kõrvalt tuleb sama eesmärgi ka eesti konkursi seaduse eelnõu. Kuid on süüski jäetud mõnedki kandrad kohad konkursivalitsuse rüstituudis vanale tasemele.

Eelnõus on küll konkursimenetluse juhtimine pandud kohtulikule peale, kuid konkursivalituse institut ei oma süüski sellist avalikõiguslikku ilmet, nagu on seda Itaalias - kus konkursi valitus on riigistatud.

V. Nõrgesi arvates nende muudatuste tähele panemata jätmine eelnõu koostajate poolt võib olla küll seletatav riigimaste õrguspoliitilise vaatega, millega pole kokkukõlas konkursikreditoride autonoomia piiramine avalikõiguslike kude asuliste mõjupiirkonna laiendamise teel. Küll aga tulevat tähendada, et mainitud tendents nõuab õrgustatult väitvat vastavaid literatuuris üha uusi pooldajaid.

Põlvit see ju ka põhjendatult arvestust, kui võtta arvesse, et riik on nüüdise ajal hinnatud väga kõrgelt ka üksikindiviide ja nende majapidamisi,

järgelikult peaks rüü võtma rohkem oma
kaitse alla maksujõuetu vara jagamisi,
millega omakorda teugaks ka kreditoori-
de õrglasema rahuldamise, kuna riigil
on kõrge rohkem põhjust ühe suguse mää-
du puuga määta, nii maksujõuetuid,
kui kreditoore.

Seejärel de lege ferenda tuleks püü-
da konkursivalituse institutsiooni riigista-
mise poole — eelised korraldused ja
nõuded ne reageeriks kõige paremini
ja tõetuumalt uuendustele, pidada mee-
juures mees, et igasuguste seaduste
ja seadusandlaste piirid võimaldavad
puudusi individualiseerida vastavalt
konkreetsetele olukordadele ja subjektiiv-
setele õigus-suhetele.

Isiteeritud kirjandus

1. Bardzki, A. G., Zakonō o nesostojatelnosti torgovoi ine torgovoi i o lits'nom zaderžanii nix pravnōh dolžnikov, 2. d. II, Odessa, 1914.
2. Balti Eraseadus
3. Juriidilne ajakiri Örgas, 1934. a. nr. nr. 8, 9 ja 10. ja 1937. a. nr. 9.
4. D'Ölle, Hans, die italienische Konkursnovelle vom 1. august 1930. „Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht“ 1932. nr. 1/2 lk 1 j.
5. Ehitusseaduse 1900. a. väljaanne
6. Gassmann ja Nolcken, Položenije o preobražovanie sudebnoi tsasti, I osa.
7. Gomolitski, Iz tekustsiei praktiki („Vestnik Prava“ 1903)
8. Issatsieno, graždanskii probess, II tr. I osa Riia, 1930.
9. Jablotskov, Praktičeski kommentarii na ustan graždanskago sudoproizvodstvo, Jaroslavl (1913)
10. Jaeger, Ernst, Lehrbuch des deutschen Konkursrechts, VIII Auflage, Berlin und Leipzig 1932.
11. Buldas, Aleks., Marsavāimetu asjade (konkursi) seadus, Narva 1934. a.
12. Kaerbanduskortu pidamisseadustik, 1903. a.

Ustav sudoproizvodstva trgovago, izdanije 1903. g.:

Svod Zakonov, tom XI, tsast 2.

13. Besti Konkursiseadusi eelnau, 1934. a.
14. Mattel, Pravila o proizvodstve del o nesostojatelnosti:
„Žurnal graždanskogo i ugolovnago prava“
1884.
15. Mossenō, Ustav o nesostojatelnosti, Peterburi, 1909. a.
16. Nõges, V., Kreditoride nõuete rahuldamine miel
vi- ning üldkonkursis, Tallinnas, 1931. a.
17. Tjutrjumov, Konkursnoe pravo, Kaunas, 1931. a.
18. Tšivilkohtupidamise seadustik — (Ustav graždansk
kago sudoproizvodstva, izdanije 1914. g. :
Svod Zakonov, tom XVII, tsast 1.
19. Tööstusliku töö seadus, 1913. a.
20. Zakon 3 ijulia 1916. g.